

עבודת השלווה

סיון רהב מאיר

1.

מזל טוב. כל כך הרבה חתונות התקיימו בשבוע שעבר. חתונות קטנות שהוקדמו, רגע לפני הסגר. הנה עצה מהפרשה לכל הזוגות שהקימו בימים אלה בית קטן משלהם, בזמן המגפה העולמית הגדולה: לדבר. המפגש בין יוסף לאחיו נחשב לאחד השיאים בתורה. מה מוביל לפיוס ולאחווה? הדיבור. הרי כשיוסף היה נער, האחים אפילו לא הסכימו להחליף איתו מילה: "ולא יָקְלוּ דְבָרָו לְשָׁלוֹם". גם אחר כך הוא מספר בקול רם את החלומות שלו, אבל לא משוחח איתם, רק מרצה ונואם. וכשהוא יוצא לחפש אותם ומתקרב אליהם – הם רואים אותו מרחוק, ומתכננים איך לזרוק אותו לבור. כלומר: הוא מדבר אליהם, אבל לא איתם. הם מדברים עליו, אבל לא איתו.

אחרי 22 שנה של נתק, זה קורה: "וַיִּנָּשֶׁק לְכָל אָחִיו... וַאֲחֵרֵי כֵן דָּבְרוּ אִתּוֹ אֶתוֹ". כמה לא מובן מאילו: "ואחרי כן – אחרי 22 שנים של נתק! – דיברו אחיו איתו". זו הדרך להתקדם במשפחה, בזוגיות ובכל מערכות היחסים בחיינו: במקום לשתוק זמן רב ולצבור כעסים – לפתוח את הלב, לשתף, לדבר בגילוי לב, ולהמשיך יחד.

2. **חיים שיש בהם שלווה ורוגע הם ברכה.** מעניין שכאשר יעקב נפרד מבניו בפרשה, הברכה הזאת חוזרת שוב ושוב. ברגעיו האחרונים יעקב מביע סלידה מפיוזות, בהלה וחוסר שיקול דעת ("פָּחַז כְּפִיִּים", הוא קורא לראובן) ומברך את ילדיו במנוחת הנפש ויישוב דעת ("וַיֵּרָא מְנַחָה כִּי טוֹב", הוא אומר ליששכר). הנה סיפור קטן על מנוחה נכונה, כפי שכתב הרב אבינבד אבוקרט:

יום אחד בצהריים אמר הרב שלמה זלמן אורבך לאשתו שתמסור למי שיתקשר שאי אפשר להפריע

לו כעת בהכנת השיעור. כשכנסה האישה אל החדר הבחינה שהוא נח על מיטתו. הרי אמרת שאתה מכין שיעור, היא תמהה, היכן הספרים? מדוע ישנת? ענה הרב: גם לנוח לפני השיעור – זו הכנה של שיעור. אם לא יהיה למלמד כוח, השיעור לא יהיה טוב. הורים טרודים צריכים לדעת לנוח ולהרפות, מורים עסוקים צריכים להחליף כוחות, אנשי ציבור ועובדים צריכים לעצום עין לפעמים. כך יהפוך העולם ליותר ניוון, מתון ואפקטיבי. כך תתקיים בנו חלק מברכתו של יעקב.

3. **אני מתפלאת שלא חשבתי על השאלה הזאת אף פעם לבד.** זה

הרי ממש מתבקש. יעקב אבינו מברך בפרשת השבוע את נכדיו, אפרים ומנשה, בפסוק מפורסם מאוד. וכך הוא אומר להם: "הַמְלֵאךְ הַגּוֹאֵל אֶתִּי... יִבְרַךְ אֶת הַנְּעָרִים, וַיִּקְרָא בָהֶם שְׁמֵי וְשֵׁם אֲבוֹתֵי אֲבֹתָם וַיִּצְחָק, וַיִּדְגוּ לְרֹב בְּקִרְבֵּי הָאָרֶץ". אבל רגע, מה זאת אומרת "וידגו לרוב בקרב הארץ"? אם זו ברכה לכך שהם יהיו רבים ויתפשטו כמו הדגים בים, צריך לומר "וידגו לרוב בקרב הים". הרי דגים וארץ לא הולכים ביחד. מקומם של דגים במים, כידוע, ומחוץ למים הם מתייבשים. אז מה פשר הברכה הידועה הזאת? בספרו של הרב אביחי קצין מצאתי הסבר מעניין שמופיע בספר "שפת אמת": נכון, מקומם הטבעי של הדגים בים. אבל עם ישראל יוצא לשנים ארוכות של גלות ושל חיים בקרב תרבות זרה. אנחנו הולכים להיות דגים ביבשה. אף שאנחנו לא תמיד במקום ובתרבות הטבעית שלנו – אנחנו צריכים לשמור על חיבור לים, לשורש, למקור, לפנימיות. יעקב עומד מול נכדיו שחיים במצרים ויודע שעליהם, ועל כל יהודי, נגזר להיות פעמים רבות דג מחוץ למים,

להתנהג אחרת, להתאמץ לשמור על עצמאות ורוחנית, לחיות בעולם גשמי אבל לשמור על חיבור למקור מים חיים. הוא מברך את אפרים ומנשה – וגם אותנו – שנצליח במשימה.

4. **יעקב לא רק מברך, הוא גם מבקש:** "אל נא תקברני במצרים". כך הוא אומר לבנו יוסף. כלומר: נכון שאני לא חי כרגע בארץ ישראל, אבל אני רוצה לפחות להיקבר בה. זהו מסר לכל הדורות. הרב שמשון רפאל הירש כותב שאחרי שבע עשרה שנים במצרים, יעקב הרגיש שהמקום התחיל להשפיע לרעה על צאצאיו: "הנה כבר החלו להמיר את הירדן בנילוס, ובשהייתם במצרים חדלו לראות גלות. הייתה זו סיבה מספקת לומר להם: רצונכם ותקוותכם לחיות במצרים? אני – אין רצוני גם להיקבר בה". הרב הירש כותב על החלפת נהר הירדן בנילוס, ואילו הרב מאיר שמחה הכהן מדווינסק כתב עוד לפני השואה שהיהודי בדורו "יחשוב כי ברלין היא ירושלים". עד כדי כך.

יעקב אבינו חושש שנרגיש נוח מדי בכל הגלויות, במזרח ובמערב, במצרים ובאמריקה. הוא חושש שנתבולל, שנתבלבל, שנשכח. הוא מזכיר לנו – למרות הכול, על אף הכול, שהעיניים צריכות להיות נשואות למקום היחיד בעולם שהוא ביתנו.

5. **מה העצה שלך בשבילנו?** מה המסר הכי חשוב שלך לנערות בתקופת הקורונה? כך

שאלו אתמול הבנות שהשתתפו במפגש שערכנו בסדנת "נפגשות" עם רחל הבר, יו"ר ארגון "מתנת חיים" לתרומות כליה. הנה כמה מהכלים שהיא המליצה עליהם, בעיקר לתקופה הזאת:

15

- "אנחנו אף פעם לא משכנעים אנשים לתרום כליה, אנחנו רק מציגים את המציאות ומספרים על האפשרות לעזור. תזכרו: אי אפשר להכריח אנשים לעשות טוב. הטוב צריך לנבוע מתוכנו. אנחנו פשוט צריכים לרצות להיטיב לא רק עם עצמנו".
- "אני ממליצה לבנות מצווה לקבל החלטה: לעשות בכל יום משהו קטן וטוב, בלי שאף אחד אחר ידע. למשל עכשיו, בימי הסגר: אם האחות שלנו השאירה בגד על הרצפה, לקפל ולהחזיר לארון, בלי להגיד כלום לאף אחד. ממש להתאמן, פעם ביום, על עשייה כזו".
- "בעלי הקים את הארגון, והלך לעולמו מקורונה. מאז נפטר אנחנו רואים שהוא עוזר לנו מלמעלה, יש יותר ויותר תרומות כליה. אחד המשפטים שהוא היה אומר לי הוא: לא לבעוט בייסורים. אם קורה משהו רע, לא לבעוט, לא להתעלם, אלא לנסות לראות מה לומדים מזה ואיך צומחים. מאז פטירתו אני נזכרת במשפט הזה הרבה פעמים, וממליצה לכל אחד לא לבעוט כעת בקושי, אלא לראות מה אפשר לקחת ממנו".
- "אני לא חושבת שכל אחד צריך לתרום כליה, אבל כל אחד יכול לתרום. אפשר לתרום אוזן – להקשיב לחברות, אפשר לתרום לב – להיות רגישים וקשובים, אפשר לתרום עין טובה".